nem manudicimur.Sic etiam partes hominis nobis magis notæ in cognitiōem partium cæterorum:q̄q̄ ſimpliciorum:deducere debent.Iis teſtimonium eſt id quod loco præfato ab Ariſtotele ſcriptum fuit (Cum pertrāſiuerimus de his temptabimus ſi quid poſſumus ſecundum inductum modum aſſignare de animalibus & plantis) in fine etiam libri de cauſa longitudinis ac breuitatis uitæ ſcribitur (Sed de hoc quidem ſecundum ſe in his quæ de plantis determinabitur)Ecce ꝙ poſt animalia poſuit plantas. De hoc tamen plura in poſterioribus ſcribētur. Nunc autem ſatis ſit de eo ꝙ animalia præſciri debent:ut per ea tanq̄ per clariora & per exemplar in plantarum cognitionem manuduci debeamur. Quis igitur comunior ordo ſit dictarum quinq; partium unius ad alteram:ex iis patet.Nūc autem ad quinq; particulares ordines earū quæ in dictis quinq; partibus cōtinentur particularum:deſcendamus.

Sectio tertia & eſt ordo particularis trium primarum partium Caput primum de ordine particulari primæ partis & eſt liber de phyſica auditione.

p Rima pars agit de primis principiis ſcilicet materia forma . priuatione . de natura. de cauſis quatuor. & cauſarum modis . de caſu . ac fortuna . & communi motu. præter hæc de communibus agit.motum & naturalia fere omnia conſequentibus paſſionibus ſcilicet continuo . Infinito loco uacuo ſecundum aliquos ac tempore & aliis plurimis.Habet unicum librum hæc prima pars:in octo diuiſum uolumina. licet nonnulli libros priores ſeparatos fecerint.eos librū de principiis uocātes.Reſiduum uero de motu uocant. Inſcribitur de phyſiea auſcultatione uel phyſico auditu.Cum enim in eo de communibus in natura agatur merito nomen ſuſcipit totius doctrinæ hoc aūt eſt.phyſica .principia enim & maxime prima pluribus communia uirtute maxima ſunt.Quid autem ſibi uelit quod de auſcultati one cū dixerimus:ſic habeto. Exteriores enim ab Ariſtotele dicebantur hiſtoriæ ac rethoricæ conſtitutiones:tanq̄ amatoribus ſapientiæ alienæ:Cæterum reliquas eius conſcriptiones tanq̄ ab hominibus nobilitate ſua auſcultari ac mente coli debentes:auſcultatorias omnes nuncupabant peripathetici:Eæ enim cum hominis finém attingere faciant:auſcultatione digne ſunt. tantoq; attentius cauſas auſcultare cogimur : quanto breuioribus obſcuriſſimiſq; tanq̄ oraculis ;ea ſi Ariſtoteles dedita opera : non inuidia motus : ſed ut rudiora ingenia huius tam præclari conuiuii indigna procul arceret:uiros autem dignos diligenti ſtudio exerceret : nobis edidit . Hic igitur liber tanto magis cæteris auſcultatorius dicetur:quo ad ceterorum de natura cognitionem propoſitus eſt . Ordo autem huius partis ſeu libri eſt quoniam in primis prima tractat principia pluribus communia.poſt hoc de his quæ omnia fere conſequunrur naturalia de quo in principio ait (Neceſſariū & de natura tēptandū prius determinare quæ circa pricipia ſunt)& poſt pauca inquit (Vnde ex uniuerſalibus in ſingularia oportet prouenire)De his autem cōmunibus paſſiōibus q̄ conſequunt̃ ea ait in principio tercii(Quoniam autem natura eſt principiū motus &c) & parum poſt (opottet non ignorare quid ſit motus)Dehinc ſubdit(Cum aūt determinauimus de motu temptandum eſt eodem agredi modo & de his quæ conſequenter ſunt) conſequentia apellans Continuum. infinitum locum.uacuum ſecundum aliquos.Et tempus Et hæc ſatis ſint de ordine particulari primæ partis quæ in uno ſolo cadit libro de phyſica auditione qui incipit (Quoniam quidem cognoſcere & ſcire contingit &c.

Ordo pticularis ſecundæ partis. ſ.libri de cœlo & mūdo & libri de generatione & corruptione. Caput. II.

p Ars ſecunda duos habet libros ſcilicet librum de cœlo & mūdo:& librum de generatione & corruptione.liber de cœlo & mūdo præcedit alterum.& in ipſo:e a pars quæ eſt de cælo:præcedit.dehinc ea ſequitur quæ eſt de elementis quattuor corpotalibus:prout hæc omnia motu mouentur locali.motus enim qui ad locum cum ſit omnium primus ac ſimpliciſſimus eum præcedit qui eſt ad formam.imo eius eſt cauſa. Quare librum de cœlo & mūdo præcedere ad eum phas eſt qui eſt de generatione & corruptione.qui incipit. (De generatione autem & corruptione).Inter ſimplicia uero:æterna & ea quæ aliorum cauſæ ſunt: præſciri & prædeterminari debent.hac de cauſā prius de cœlo & mundo pertractat in primo ac ſecūdo libro.poſt hæc in tertio & quarto de non æternis ſimplicibus & a cœlo cauſatis ſcilicet elementis quattuor.Et hoc ſenſit ſimplicius licet Themiſtii interpres Themiſtio non recte dedicauerit hæc:cum dixit(De ſimplicibus pertractat ſcientia quæ de Cœlo eſt ab Ariſtotele inſtitura.nam prioribus duobus uoluminibus de quinta ſubſtātia eius quod proprie Cœlum eſt:diſputatur . Superq; per empnitas etiam illius oſtenditur. in reliquis,duobus libris de quatuor elementis agitur . quæ ſub lunæ orbe ſunt ;quatenus ſimplicia ſunt : & quatenus motus ſimplices habent). De ordine etiam libri de generatione & corruptione ad librum de Cœlo ait (Sed cum de gignendis caduciſq; iam eſſet dicendum ; primum duo uolunmina de generatione & corruptione conſcripſit. quibus naturæ rerum earum quæ gignuntut quatenus ſunt gignendæ : & ea quæ communiter corrupuntur quatenus huiuſmodi ſunt pleniſſime continentur:& iudicantur).Adde his ea quæ in principio tercii de Cœlo & mūdo ab Ariſtotele dicuntur (. De primo quidem igitur elementorum dictum eſt quale quid:ſecūdum naturam & quoniam incorruptibile & ingenitum)& hoc quantum ad primum & ſecundum librum(Reliquum aut de duobus dicere)ſcilicet graui & leui(Simul aūt accidit cū diximus de his & de generatione & corruptione conſiderare)Hic enim liber huic ſecundæ parti annectandus eſt non ꝙ generatio aut corruptio ſit corpus unum de ſimplicibus.Sed quoniam eſt tanq̄ uia q̄ua natura a diuinis diſcedens corporibus ad corruptibilia gradatim procedit.Et eſt ab Ariſtotele additus quo corruptibilia inquantum talia:iam a uobis ſciri incipiunt. Et.n. generatio & corruptio & liber hic ſunt q̄ſi pricipiū ad generabilia & corruptibilia ut iq̄t Aueroys prio methe. Hic aūt ordo nō ab re ab ari.poſitus ē i pricipio tertii li. de cœlo.ná ſi i q̄rto de cœlo & mūdo aut pricipio de generatōe & corruptiōe hūc poſuiſſet ordiné:corruptibilia cū icorruptibilibꝰ ex una pte colligédo totú de cœlo & mūdo idecēter collegiſſet.Accedūt ad hūc ordiné dcá Ari.i pricipio mettheo.ubi ſcđam colligés pté; prio

ea q̃ de cœlo ſecũdo q̃ de generatiõe & corruptiõe reſumpſit:dicẽs(adhuc aũt & de ſecundũ ſuperiorẽ lationem
ꝑornatis aſtris)Et hoc q̃ntũ ad primũ & ſecũdũ librũ de cœlo(& elemẽtis corporalibus quot & q̃) Hoc ad terti
um & quartũ referꝉ(Et de ea q̃ inuicẽ ꝑmutatiõe:& de generatiõe & corruptiõe oĩum dictũ ẽ prius) & hoc quo
ad librũ de generatiõe & corruptione.Et Alexãder litterã Ariſtotelis exponẽs ait Ariſtotelẽ in hoc principio ad
noſtrã reducere memoriã tractata de naturali negocio & ordinẽ ponere totius philoſophiæ naturalis & primo
recordari libri de naturali auditu:cũ primus ſit oĩum:& de primis agat cauſis & principiis.tãdẽ ſubdit(Quorũ)
ſcilicet attinentiũ ad librũ de phyſico auditu(Primo recordaꝉ.Scd̃o aũt de eo qđ de cœlo.in eo.n.dixit de aſtris
ſecundum ſuperiorẽ lationẽ ornate diſpoſitis & de elementis corporalibꝫ quot & qualia) & ulterius Alexander
(Tertio aũt de eo qđ de generatiõe & corruptiõe.in hoc.n.dixit de ꝑmutatatiõe primoꝝ corpoꝝ adinuicẽ.cum
enim q̃ſiuiſſet de hoc ĩ tertio đ cœlo:ĩ iis q̄dem cõpleuit de hoc ſermonẽ . Sed & de cõi generatõe & corruptio
ne oſtendens q̄a ẽ & q̄d eſt & in quo ab oĩbꝫ ꝑmutatiõibus differt)Ex q̄bus oĩbus clare mõſtratũ eſt eius q̃ eſt
ſecũda ps:priorẽ ꝑticulã eſſe librũ de cœlo & mundo nũcupatũ.poſteriorem uero particulam eſſe librum q̄ de
generatõe & corruptiõe diciꝉ.ĩ quo ea q̃ iã in libro de cœlo & mũdo ĩcepta & q̃ſita fuerant in hoc de generatio
ne complet & plura alia tradit . Hæc ſufficiãt de ordine particulari ſecũdæ partis.

Ordo ꝑticularis tertiæ ꝑtis & eſt liber metheoroꝝ cum ſibi annexis. Caput. III.

t Ertia ãt ps totius phyſici negocii ea eſt quã ueteres metheorologiã uocabãt: in ſe oĩa inaĩata compoſita
tã ꝑfecte q̃ nõ plene mixta ſed ad mixta ꝑfecta tẽdẽtia cõtinẽs.cũ.n. ab uno materiali principio cõmuni
ſcilicet ex aĩatiõe fiant:in una & eadem ẽt collocari debent parte. Ordo autem particularis huius tertiæ
partis eſt ordo totius libri in ſe qui de metheorologia uocatur ĩcipiẽtis(de primis q̄dẽ igiꝉ cauſis naturæ &c.)
In quatuor uolumina diuiſi.ĩ quorũ prioribus ea doceꝉ q̃ ĩperfecte mixta ſunt.hæc aũt ſunt q̃ ſecundum plu
rimũ in ſublimi apparent.dehinc ea q̃ ex elementis quatuor inuicẽ refractis plene mixta ſunt:q̃ pro maiori ꝑte
ĩ terra fiunt.ueluti lapides & metalla:de q̄bus ĩ genere q̄dem ab Ariſtotele ĩ fine tertii agiꝉ libri: ĩ particulari ãt
a Theofraſto eius diſcipulo q̄ de more ſuo tractata diffuſe ab Ariſtotele ꝓceptore ſuo:breuibus ſemꝑ ſuis ĩ ſcri
ꝑtis expediuit.ꝑtermiſſa a ꝓceptore ſuo.uel breuiter decurſa:ea diffuſo ſermone diſputauit. Fuere ẽt q̃ plurimi
tã arabes q̃ latini qui de mineralibus tali ab eis noĩe nũcupatis:tam quo a natura ſola q̃ quo artificio: ſcilicet
elixiri naturæ tamẽ principiis cooperãtibus ꝑficiunꝉ:diffuſe ſatis & generatim & ſumatim de unoquoq; recte
ꝑtractarũt:ſed quæcũq; talia ſint:& quouis mõ:& a q̄bus uis tractata fuerint:ĩ eadẽ tertia ꝑte q̃ metheorologia
dicitur cõꝑhendi debẽt.Cũ igiꝉ dixero librũ de partibus aĩaliũ ſeq̄ debere mox poſt hunc librũ metheoroꝝ
intellige poſt hunc ĩmediate ſeq̄:aliorum tamẽ libris de lapidibus & metallis in particula in hoc libro metheo
rorum cõꝑhenſis uel eidem annexis.ſiue.n.ultimã tertiæ ꝑtis particulã dixero eſſe đ lapidibus & metallis in ge
nere ſiue in ſpecie:nihil intereſt quoad ordinẽ & colligantiũ huius tertiæ ꝑtis cũ ea q̃ eſt de aĩalibus quarta . Et
hæc breuiter de tertiæ ꝑtis ordine dicta ſint.Nunc ad partem quartam & eius plures particulas quæ de animali
bus ſunt deueniendum eſt.

Sectio quarta:& eſt ordo particularis quartæ partis q̃ eſt de aĩalibus.Caput primum de duplici cognitione q̃
habetur de animalibus.ſ. quia eſt & ꝓp quid eſt: & ꝙ in utraq; cognitione tria docentur.ſ.ſubſtantia.generatio.
& uita cum morte.& eodem fere ordine.

o Rdo autẽ particularis huius quartæ partis quæ eſt de animalibus plurimas ĩ ſe habet difficultates.eo po
tiſſime cum plurimi philoſophorum licet in cæteris aprobatiſſimi in iis tamen non recto proceſſerint
calle.quæ quidem omnes diſſoluentur ſi quædam prius inſtruenda propoſuero.Dicemꝰ igitur ꝙ Ariſto
teles de naturalibus ſcribens res ipſas naturales quia ſunt aſſumpſit & ſuis locis debitis ipſarum cauſas inquiſi-
uit & aſſignauit.non enim pura & nuda contentus eſt hiſtoria:ſed eorum etiam cauſas inquiſiuit.Hoc autẽ pa-
tet ab Alexandro aphrodiſeo:qui in principio libri metheororum hanc Ariſtotelis exponens dictionem.(ſecun
dum inductum modum)dixit.(Secundum ſubinductum modum)dixit:quia non hiſtoriam quandam nudã tra-
didit in ꝓcedentibus.)ſcilicet libro de phyſica auditione de cœlo & mundo & de generatione & corruptione
(ſed cum inquiſitione & aſſignatione cauſarum uniuſcuiuſq; dictorũ & cũ demonſtratione uoluit facere de ip-
ſis theoriam ſic ergo . Significat & de dicẽdis fieri ſermonem)ſcilicet animalibus & plantis:licet diuerſis ĩ locis.
Naturalium enim quædam ſunt quorum:ipſum quia eſt:manifeſtum eſt.nam Cometarum pluuiarum grandi-
num metallorum lapidum ipſum quia fere omnibus notum eſt: quare nõ ſeiunctim de iis quia ſunt & propter
q̄d talia ſint: ſpeculari debent.Sed utraq; eodẽ in loco ac in eadẽ libri parte tradenda ſunt:in qua enim ꝑte Ari
ſtoteles yridem eſſe circularis figuræ ſimiliter ſolis coronam & cætera talia narrauit:in eadẽ ac eodẽ libro cau-
ſas inquiſiuit:ſcilicet in libro metheororum.Cæterũ cũ aĩalia ipſa ſimiliter plãtæ pluriæ ſint : ꝑteſq; ſuæ intrin
ſecæ extrinſecæq;:ipſorũ quoq; generationes: uitæ quoq; uictuſq; plurimi ſint ac diuerſi:plurimaſq; ĩter ſe hæc
omnia habeant proprietates ac diuerſas ut uix numero aliquo capi ualeant.Ex hoc coguntur ſapientiæ amato
res ĩ primis omnes ipſorum uires:ſuarũ quoq; partium:operationum:generationum:ac uitarum proprietates: ĩ
genere quodam & indiſtincte magis:recto ordine narrando ſolum : in unũ hiſtoriæ modo claudere ambitum:
quia talia ſunt cõſiderando.deinde cuiuſq; rei quia eſt iã cognitæ:illo fere eadem ordine : licet diſtincte magis:
ſingulatim ꝑ cauſas ſcientifice perſcrurati hoc modo orta fuit animalium ab Ariſtotele & uegetabilium a Theo
fraſto duplex cognitionis duplicis traditio:una qua res ipſæ ꝓfatæ cognitione quia ſunt doceantur:& hæc hiſto
ria dicitur.altera qua ꝓp q̄d ſunt inſtruantur.& hæc cauſarum theoria ſeu ſpeculatio uel cõtẽplatio dici debet
Dicimus igiꝉ ꝙ aĩaliũ cognitio duplex ẽ.una q̄a ſunt.Altera ꝓp q̄d talia ſunt.utraq; tñ eadẽ ac eodẽ fere ꝑtra
ctãt ordĩe licet modis ac libris diuerſis. Nã de ipa q̄a ſunt ĩ hiſtoriaꝝ libro tradiꝉ narrãdo potiuſq̃ cãs ĩgrẽdo